

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

25 באוקטובר 2010

349

י"ז בחשוון התשע"א

עמוד

- הצעת חוק מקורות אנרגיה (תיקון) (הגנת הסביבה - שימוש מושכל במשאבי הטבע - התייעלות אנרגטית), התשע"א-2010 8
- הצעת חוק יסודות התקציב (תיקון מס' 40) (פטור מדמי חכירה ליישובי קו עימות), התשע"א-2010 12

הצעת חוק מקורות אנרגיה (תיקון) (הגנת הסביבה – שימוש מושכל במשאבי הטבע – התייעלות אנרגטית), התשע"א-2010*

1. תיקון סעיף 1
- בחוק מקורות אנרגיה, התש"ן-1989' (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) בהגדרה "צרכן אנרגיה", אחרי "או בענף משק אחר" יבוא "לרבות במגזר הציבורי";
- (2) אחרי ההגדרה "צרכן אנרגיה" יבוא:
- "צרכן אנרגיה ביטחוני" – משרד הביטחון ויחידות הסמך שלו, צבא הגנה לישראל, יחידות ויחידות סמך של משרד ראש הממשלה שעיקר פעילותן בתחום ביטחון המדינה, משטרת ישראל ושירות בתי הסוהר";
2. אחרי סעיף 2 לחוק העיקרי יבוא:
- הוספת סעיפים 2א ו-2ב
- "תכנית לאומית להתייעלות אנרגטית" 2א. (א) לשם קידום מטרת חוק זה, תאשר הממשלה עד ליום כ"ח בסיוון התשע"א (30 ביוני 2010), לפי הצעת השר, לאחר שהתייעץ עם השר להגנת הסביבה, תכנית לאומית רב-שנתית להתייעלות אנרגטית שבה ייכללו, בין השאר, אלה:
- (1) יעדים מדידים או כמותיים לחיסכון ולייעול בשימוש באנרגיה ולניצול מקורות אנרגיה, לרבות במגזר הציבורי, בתוך פרקי זמן שונים שייקבעו בתכנית;
- (2) אמצעים ודרכים לעמידה ביעדים כאמור בפסקה (1), לרבות הוראות להעדפת השימוש במבנים ובמתקנים יעילים מבחינת השימוש באנרגיה ואמצעים לעידוד עמידה ביעדים שנקבעו;
- (3) הוראות לפעילות שרי הממשלה ומשרדיהם ויחידות הסמך הכפופות להם לעניין ביצוע התכנית, בהתאם לשטחי הפעולה שעליהם הם ממונים ובכפוף להוראות כל דין.
- (ב) שרי הממשלה ידווחו לממשלה בכל שנה, לא יאוחר מ־31 במרס, על הפעולות שנקטו ומשרדיהם ויחידות הסמך הכפופות להם בהתאם לתכנית בשנה שקדמה למועד הדיווח.

ד ב ר י ה ס ב ר

החממה משטחה בשיעור של 20% מסך הפליטות הצפויות בשנת 2020 על פי תרחיש של "עסקים כרגיל". כאמור בהחלטת הממשלה מס' 1504 מיום כ"ח באדר התש"ע (14 במרס 2010), שעניינה גיבוש תכנית לאומית להפחתת פליטות גזי חממה, נקבע כי תמונה ועדת היגוי לגיבוש תכנית לאומית להפחתת פליטות גזי חממה, וזו תבחן פעולות ותמליץ על אמצעים להפחתת הפליטות כאמור.

לשימוש הגובר באנרגיה בעולם ולתלות הגוברת במשאב זה יש השלכות בריאותיות, סביבתיות, חברתיות וכלכליות. מדינות העולם הכירו בכך שלצריכת האנרגיה יש השפעה מכרעת על פליטות גזי חממה ועל תופעת התחממות כדור הארץ, והן פועלות לצמצום השימוש באנרגיה ולייעולו בפורומים בין-לאומיים ופנים-מדינתיים. מדינת ישראל התחייבה אף היא לצמצם את פליטות גזי

* הצעת חוק מס' 804/18/פ' הועברה לוועדה ביום כ"א בכסלו התש"ע (8 בדצמבר 2009); הצעות חוק מס' 191/18/פ' ו-838/18/פ' הועברו לוועדה ביום כ"ט בכסלו התש"ע (16 בדצמבר 2009).

¹ ס"ח התש"ן, עמ' 28.

(ג) השר יציג את התכנית לפני ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת ויגיש לה בכל שנה, לא יאוחר מ־30 ביוני, דוח בדבר יישום התכנית בשנה שקדמה למועד הדיווח.

(ד) הממשלה תעדכן את התכנית מעת לעת, ולפחות אחת לחמש שנים.

2ב. (א) השיג מוסד ממוסדות המדינה או גוף אחר הממומן מתקציב המדינה חיסכון בתקציבו כתוצאה מצעדים שנקט להתייעלות אנרגטית בו, יעמוד מלוא הסכום שנחסך עקב התייעלות כאמור לשימוש של אותו מוסד או גוף לפי שיקול דעתו, והוא לא ייגרע מתקציבו במישרין או בעקיפין, על אף האמור בכל דין.

(ב) שר האוצר והשר רשאים לקבוע הוראות לעניין סעיף זה.

3. בסעיף 3 לחוק העיקרי - תיקון סעיף 3

(1) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(א2) הדרכים להבטחת חיסכון ויעילות בניצול מקורות אנרגיה ושימוש באנרגיה במבנים:"

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), השר יקבע הוראות לעניין התייעלות אנרגטית, ובכלל זה הוראות לעניין -

(1) הפחתת צריכת האנרגיה של מכשירי חשמל בזמן המתנה;

(2) העלאת רמת ההתייעלות האנרגטית בתאורה במגזר הפרטי, הציבורי והעסקי;

(3) העלאת רמת ההתייעלות האנרגטית במיזוג אוויר במגזר הציבורי והעסקי;

(4) העלאת רמת ההתייעלות האנרגטית במכשירי טלוויזיה.

(ד) (1) תקנות כאמור בסעיף זה יותקנו לאחר התייעצות עם ראש הממשלה, שר התעשייה המסחר והתעסוקה, שר הפנים, שר הביטחון, השר לביטחון הפנים, השר להגנת הסביבה ושר הבינוי והשיכון, ובלבד שעמדת השר הנועץ התקבלה בתוך שלושים ימים מיום שנשלחה אליו בקשת ההתייעצות.

(2) בלי לגרוע מהוראות פסקה (1), תקנות שיחולו רק על המגזר הציבורי יותקנו בהסכמת שר האוצר.

ד ב ר י ה ס ב ר

בהחלטת הממשלה מס' 4095 מיום י"ח באלול התשס"ח (18 בספטמבר 2008) החליטה ממשלת ישראל לאשר שורה של צעדים להתייעלות אנרגטית ולצמצום צריכת החשמל, ובהם התייעלות אנרגטית במתקנים ממשלתיים והנהגת תמריצים להתייעלות זו, בנייה והעדפה של מבנים המתאפיינים בצריכת אנרגיה יעילה וניהול התייעלות אנרגטית על ידי ועדת מנכ"לים.

צריכת האנרגיה של מדינת ישראל עולה מדי שנה, ועמה גובר זיהום האוויר הנגרם משימוש באנרגיה ועולה ההשקעה הכספית הנדרשת כדי לעמוד בדרישות הצריכה המוגברות. המדינה והמגזר הציבורי הם צרכן אנרגיה גדול; צמצום השימוש באנרגיה על ידי גורמים אלה וייעולה חיוניים לצמצום זיהום האוויר ולצמצום ההוצאות בשל שימוש באנרגיה, והם יקדמו את מדינת ישראל לקראת עמידה בהתחייבותה לצמצום פליטות גזי החממה.

- (3) תקנות לפי סעיף קטן (א2)(א), שיש להן השלכה על תכנון ובנייה לפי דיני התכנון והבנייה, יותקנו בהסכמת שר הפנים.
4. בסעיף 4(א) לחוק העיקרי, אחרי "לעסקיהם" יבוא "או לעיסוקם", ובסופו יבוא "בחוק זה, "מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995".
5. בסעיף 5 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "למקום המשמש עסק" יבוא "למקום שאינו משמש למגורים";
- (2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
- "(ד) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא ייכנס מי שהשר הסמיך לכך בכתב למקום המוחזק על ידי צרכן אנרגיה ביטחוני, כל עוד מתרחשות באותו מקום ובעת הכניסה פעילות מבצעית או פעילות עוינת.
- (ה) מי שהוסמך כאמור בסעיף קטן (א) לא יעשה שימוש בסמכויותיו לפי סעיף זה כלפי צרכן אנרגיה ביטחוני, אלא אם כן הוא בעל התאמה ביטחונית מתאימה; בסעיף קטן זה, "התאמה ביטחונית" – כמשמעותה בסעיף 15 לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002".
6. בסעיף 6 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן "א)", ואחריו יבוא:
- "(ב) הממונה ומי שהוסמך לפי סעיפים 4 או 5 ינהג בכל ידיעה או מסמך שהגיעו לידי מכוח תפקידו מצרכן אנרגיה ביטחוני לפי הנחיות ממונה ביטחון במשרד התשתיות הלאומיות בנוגע לאבטחת מידע; בסעיף קטן זה, "ממונה ביטחון" – כהגדרתו בחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998".
7. בסעיף 7(א) לחוק העיקרי, במקום "את כל" יבוא "כפל".
8. בסעיף 9 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- (ג) (1) בשל עבירה שעבר אדם לפי סעיף קטן (א) שכתוצאה ממנה השיג טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו קנס בשיעור טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור, נוסף על כל עונש אחר; לעניין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" – לרבות הוצאה שנחסכה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כל חיסכון שיושג כתוצאה מהתייעלות אנרגטית יעמוד לשימוש המוסד או הגוף שהשיג את החיסכון ולא ייגרע או יקוצץ מתקציבו. עוד מוצע לחייב התקנת תקנות לעניין התייעלות אנרגטית, לרבות במכשירי חשמל, בתאורה ובמיוזג אוויר.

מוצע להחיל את הוראות החוק גם על צרכן אנרגיה ביטחוני, ולכן מוצעות הוראות ייעודיות למערכת הביטחון, שיבטיחו כי מילוי החובות החלות עליה לא יפגע בפעילות הביטחונית.

מוצע לקבוע כי בשל עבירה שנעברה על הוראות החוק שכתוצאה ממנה הושגו טובת הנאה או רווח, יורשה בית משפט להטיל קנס בשיעור טובת ההנאה או הרווח שהושג. כמו כן מוצע, כאמור, להחיל את הוראות החוק על המדינה.

מטרתה של הצעת החוק המתפרסמת בזה היא לעודד שימוש מושכל ויעיל במשאב האנרגיה במגזר הציבורי ולצמצם את השפעות צריכת האנרגיה, באמצעות קביעת יעדים ומנגנונים ליעול ולצמצום של השימוש באנרגיה, הנהגת מנגנוני פיקוח ובקרה והחלת חוק מקורות אנרגיה, התש"ן-1989 (להלן – החוק) על המדינה.

מוצע לקבוע כי הממשלה תאשר תכנית לאומית להתייעלות אנרגטית שתקבע יעדים לחיסכון ולייעול בשימוש באנרגיה, אמצעים ודרכים לעמידה ביעדים והוראות לפעילות שרי הממשלה ומשרדיהם לעניין ביצוע התכנית וכן חובת דיווח לכנסת על יישום התכנית בכל שנה. מוצע לקבוע כי הממשלה תעדין את התכנית לפחות אחת לחמש שנים. עוד מוצע לקבוע מערך תמריצים לעידוד חיסכון באנרגיה והתייעלות אנרגטית, שלפיו

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

³ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.

⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 348.

- (2) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין.
9. אחרי סעיף 14 לחוק העיקרי יבוא:
 "תחולה 15. חוק זה יחול על המדינה".
10. תחילתו של חוק זה שישים ימים מיום פרסומו.
11. (א) בתוך שישה חודשים מיום תחילתו של חוק זה יקבע שר התשתיות הלאומיות הוראות לעניין החלת הוראות לפי חוק זה על המדינה, בשינויים כפי שיקבע, ככל שהן נחוצות.
 (ב) תקנות ראשונות כאמור בסעיף 3(ג) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 3(2) לחוק זה, יובאו לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת עד ליום כ"ה באדר ב' התשע"א (31 במרס 2011).

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק בנוסחו הנוכחי, תבחן הוועדה את הצורך בחיוב התקנת תקנות לעניין התייעלות אנרגטית במכשירי חשמל, בתאורה, במיווג אוויר ובמכשירי טלוויזיה בהתאם להתקדמות הליכי אישור התקנות בכנסת, ואת היקף ההתייעצות הנדרש כמוצע בסעיף 3(2) להצעת החוק. עוד תדון הוועדה בהחלת הוראות מעבר לעניין תחולת התקנות מכוח החוק על מתקנים ושימושים קיימים.

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת (להלן – הוועדה) בהרחבת סעיף המטרה של החוק, כדי להתאימו להוראות המוצעות, ובהגדרת גופי המדינה שעליהם יחולו הוראות החוק, ותשקול הוספת מנגנון אכיפה באמצעות הליך משמעותי או הליך מינהלי אחר. כמו כן, נוכח הליכי התקנת תקנות שטרם הושלמו לפי

חברי הכנסת: דב חנין, ניצן הורוביץ, אורית זורקי, מוחמד ברכה, חנא סוייה, עפו אגבאריה, אילן גילאון, דניאל בן-סימון, חיים אורון, אברהם צרצור, ליה שמטוב, ישראל חסון, מירי רגב, רחל אדטו

הצעת חוק יסודות התקציב (תיקון מס' 40) (פטור מדמי חכירה ליישובי קו עימות), התשע"א-2010*

- תיקון סעיף 40 1. בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, בסעיף 40, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:
- "ה) על אף האמור בסעיף קטן (ג), יינתן פטור מכל תשלום בעבור דמי חכירה שנתיים לחוכר של מקרקעי ישראל באזור קו עימות; בסעיף זה - "אזור קו עימות" - כל אחד מאלה:
- (1) האזור שמצוי בתחום שבין גבול מדינת ישראל עם לבנון לבין הקו האנכי העובר 9 ק"מ פנימה ממנו ושטח רמת הגולן כמתואר בתוספת לחוק רמת הגולן, התשמ"ב-1981²;
- (2) אזור קו עימות דרומי, כהגדרתו בחוק לסיוע לשדרות וליישובי הנגב המערבי (הוראת שעה), התשס"ז-2007³;
- "דמי חכירה נתיים" - תשלום שנתי בעבור חכירת קרקע כפי שנקבע בחוזה חכירה או בהחלטות מועצת מקרקעי ישראל, לרבות דמי חכירה שנתיים לנחלה;
- "חוכר" - מי שרשום או זכאי להירשם בפנקסי המקרקעין כחוכר של מקרקעי ישראל, וכן אגודה שסווגה על ידי רשם האגודות השיתופיות לפי פקודת האגודות השיתופיות⁴ כמושב עובדים, ככפר שיתופי, כאגודה חקלאית, כקיבוץ שיתופי, כקיבוץ מתחדש או כמושב שיתופי, וכן מחזיק כדין במקרקעי ישראל מכוח חוזה שכירות או חוזה הרשאה ושימוש, והכל למעט גוף מתוקצב כהגדרתו בסעיף 21, מוסד ציבור כהגדרתו בסעיף 3א או תאגיד שפעילותו היא בפריסה ארצית:
- "מקרקעי ישראל" - כמשמעותם בחוק-יסוד: מקרקעי ישראל⁵.

ד ב ר י ה ס ב ר

ההחלטות. החלטה זו אושרה על ידי שר האוצר כנדרש על פי סעיף 40(ג) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, ביום י"ט באלול התש"ע (29 באוגוסט 2010).

כדי לחוק את ההתיישבות באזורי קו העימות ובכלל זה את היישובים החקלאיים הוותיקים בקו העימות מוצע לפטור חוכרים באזור קו עימות מתשלום דמי חכירה אף אם התקשרו בחוזה חכירה לפני תחילת תוקפן של ההחלטות. הפטור יינתן מיום תחילת התיקון המוצע.

בעת הכנת הצעת החוק לקראת הקריאה השנייה והקריאה השלישית תדון ועדת הכספים של הכנסת בהגדרה "חוכר" ותבחן לאילו סוגי משתמשים בקרקע ראוי ונכון להעניק את הפטור האמור.

להערכת משרד האוצר, העלות התקציבית של הצעת החוק היא כ-20 מיליון שקלים חדשים לשנה, ואולם מכיוון שהממשלה נתנה את הסכמתה להצעת החוק, לא מדובר בהצעת חוק תקציבית כהגדרתה בסעיף 3ג לחוק-יסוד: משק המדינה.

חברי הכנסת: ישראל חסון, שי חרמש, יצחק וקנין, אברהם מיכאלי, אמנון כהן

בהחלטה 817 של מועצת מקרקעי ישראל, מיום י"ד בשבט התשנ"ח (10 בפברואר 1998) נקבע כי על הקצאת מקרקעין בניהול מינהל מקרקעי ישראל בקו העימות בגורת לבנון יינתן פטור מתשלום דמי חכירה לחוכר במסגרת חוזה חכירה לזרות מהוון, לשימושים ולתכליות המפורטים בהחלטה (מגורים, תעשייה ומלאכה, מסחר ותיירות). בהחלטה 866 מיום י"ז באייר התשנ"ט (3 במאי 1999) הוחלו הוראות אלה גם על יישובי רמת הגולן; בהחלטה 962 מיום ט' בסיוון התשס"ג (9 ביוני 2003) הוחלו הוראות אלה גם על אזור שדרות רבתי.

בפועל הוחלו החלטות אלה רק על חוכרים באזורים האמורים שהתקשרו בחוזה חכירה מהוון לאחר תחילת תוקפן של אותן החלטות. ביום כ"ג בתמוז התש"ע (5 ביולי 2010) אישרה מועצת מקרקעי ישראל את החלטה 1208, שלפיה חוכר קרקעות ביישובים הפטורים מתשלום דמי חכירה על פי החלטת מועצה 817 על עדכונה יהיה פטור מתשלום דמי חכירה שנתיים לגבי קרקעות ביישובים אלה, אף אם התקשר בחוזה חכירה לפני תחילת תוקפן של

* הצעת חוק מס' פ/1560/18-ר/2065; הועברו לוועדה ביום ג' באב התש"ע (14 ביולי 2010).

1 ס"ח התשמ"ה, עמ' 60; התש"ע, עמ' 342.

2 ס"ח התשמ"ב, עמ' 6.

3 ס"ח התשס"ו, עמ' 459.

4 חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 336, (א) 360.

5 ס"ח התש"ך, עמ' 56.